

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Saksb.: Magne Haukås (reindrift)
Ole Christian Skogstad (miljø og friluftsliv)
e-post: fmnomas@fylkesmannen.no
Tlf.: 75531647
Vår ref.: 2016/8857
Deres ref.: 201304432
Vår dato: 09.01.2017
Deres dato: 14.12.2016
Arkivkode: 561

Høringsuttalelse - avgrenset høring av planendringssøknad - Nevervatnet Kraftverk - Sørfold

Nevervatnet kraft AS søker om å utnytte en del av fallet mellom Nevervatnet og Røyrvatnet i Sørfold kommune, samt om en overføring av Kjølvikelva som er i Fauske kommune. Søknaden var på høring våren/sommer 2016. Prosjektet ble befart august 2016. I etterkant av befaringen har søker kommet med en planendringssøknad som nå er på begrenset høring med frist 13. januar.

Fylkesmannen mener at forslagene til endret utbyggingsløsning, ikke er tilstrekkelige til å trekke innsigelsen Fylkesmannen fremmet til planene for Nevervatnet kraftverk i brev av 28. juli 2016.

Endringer i søknaden

Planendringen innebærer flytting av damstedet ca. 500 m nedstrøms tidligere omsøkt plassering. Damhøyden reduseres til ca. 1 m, og overføringen til Nevervatnet vil bestå av ca. 150 m nedgravd rør og 1050 m boret tunnel. Tunnelen får utløp ved bredden av Nevervatnet. Nedbørfeltet til inntaket øker med 1,1 km². I tillegg søkes det om en planendring for jordkabeltrasé og midlertidig vei. Endringene medfører noe bedre økonomi i prosjektet (utbyggingspris fra 4,4 til 4,2 NOK/kWh), og en økning i energiproduksjon fra 22,4 GWh til 23,4 GWh.

Fylkesmannens uttalelse til opprinnelig søknad

Fylkesmannen fremmet 28. juli 2016 innsigelse til den opprinnelige søknaden for Nevervatnet kraftverk:

Av hensyn til reindrift fremmer Fylkesmannen med hjemmel i lov av 24.11.00 om vassdrag og grunnvann § 24 tredje ledd innsigelse til søknad om konsesjon for bygging av Nevervatnet kraftverk. Innsigelsen begrunnes med negative konsekvenser for reindriftas særverdiområder, herunder flytt- og trekkleier, oppsamlingsområde og minimumsbeiter.

Videre ble det uttalt hva som skulle til for at Fylkesmannen ville vurdere å trekke innsigelsen:

Fylkesmannen vil vurdere å eventuelt trekke innsigelsen dersom tiltaket tilpasses slik at:

- det ikke hindrer reindriftas rett til å flytte rein – midlertidig eller permanent*
- inntaksdam i Kjølvikdalen bygges slik at den blir minst mulig synlig (demning), og ikke medfører negative konsekvenser for flyttlei*
- det ikke bygges anleggsvei*

I tillegg bør det kunne dokumenteres at overføring av vann fra Kjølvikelva ikke medfører

negative konsekvenser for flytt- og trekkleier ved Nevervatnet, og at muligheten for kryssing av Nevervatnet og Røyrvatnet ikke blir ytterligere vanskeliggjort.

I forhold til miljøverdier uttalte Fylkesmannen at:

Fylkesmannen vurderer at overføring av Stigåga (Kjølvikelva) vil medføre store negative konsekvenser for naturmiljøet.

Fylkesmannens vurdering av endret konsesjonssøknad

Reindrift

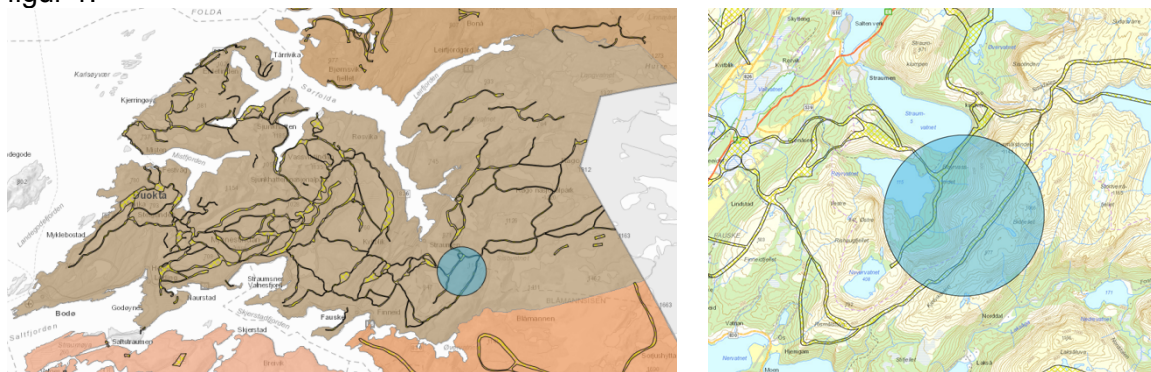
Endringene i inntakssted i Kjølvikelva vil til en viss grad redusere de negative konsekvensene for reindrifta. Det skal etableres en 1m høy og 10 m bred sperredam. Dette er en reduksjon på henholdsvis 2m og 5m fra opprinnelig søknad, og den visuelle forstyrrelsen i landskapet blir dermed noe mindre. Videre vil det bli sprengt ut en kulp foran inntaket slik at inntaksbassenget ikke vil bli noe særlig større (i overflaten) enn dagens overflate på elva. Dette gjør at området, hvor isforholdene vil endres som følge av inntaksbasseng, vil være noe mindre enn i opprinnelig søknad. Fremdeles vil likevel inntak med inntaksbasseng utgjøre et inngrep i et forholdsvis inngrepsfritt område, og tiltaket er midt i et særverdiområde for reindrifta (oppsamlingsområde og flyttlei). I tillegg til selve inngrepet, vil tiltaket medføre endret vannføring. Det er ikke mulig å fastslå på forhånd hvilke konsekvenser dette vil få i praksis for isforhold i inntaksbasseng og nedstrøms sperredam. Klimaendringer gjør at det ikke lenger er stabilt kaldt gjennom vinteren, men det kan skifte fra store snømengder til kraftige regnskyll. Hvilke konsekvenser en demning vil føre til for isforholdene med slike svingninger i temperatur og nedbør, er det vanskelig å forutsi. Tiltaksområdet er et område hvor det fra før kan være svært utfordrende å flytte med rein på vinteren. Rovdyrtrykket i området er slik at det er særdeles viktig å kunne ha flyttleier uten hindringer for å kunne føre rein i sikkerhet ved rovviltangrep. I verste fall vil inntaksbasseng (som bør gjerdes inn for å unngå at rein går gjennom utrygg is) og eventuelle utfordrende isforhold nedstrøms sperredam, føre til en vesentlig innsnevring av flyttlei.

Fra inntak skal vannet overføres til Nevervatnet i nedgravd rør (ca 150 m) og boret tunnel (1050 m). Dette gir også noe reduserte negative konsekvenser for reindrifta i forhold til opprinnelig søknad. Først og fremst fordi overføringstunnelen nå går helt ned til Nevervatnet, og utløpsstedet blir lenger sør i vatnet. Det blir dermed ikke endret vannføring i bekkene som renner ned i Nevervatnet, og trekklei opp og ned fra Kjølvikdalryggen blir dermed ikke påvirket. De største endringene i isforhold i forbindelse med overført vann til Nevervatnet, kommer sør for flytt- og trekklei. (Under befaring påviste reinbeitedistriktet at det som er inntegnet som trekkleier i reindriftskartet, i praksis også er flyttlei mellom Neverskartinden og Røyrvatnet, og om vinteren krysser man på isen over nordlige deler av Nevervatnet.) Fremdeles vil likevel overføring av store mengder vann fra Kjølvikelva til Nevervatnet, samt nedtapping av Nevervatnet, føre til endrede isforhold. I dag tappes Nevervatnet ved at en lukeanordning åpnes et par ganger i året (vatnet kan reguleres 2 m). Dersom Nevervatnet kraftverk bygges, vil det bli installert fjernstyrt lukeåpning slik at tapping av vann kan gjøres når det er hensiktsmessig i forhold til for eksempel kraftpris. Dette vil føre til hyppigere endringer av vannstand i Nevervatnet, men også for vannstanden i Røyrvatnet. Hvilke konsekvenser dette får for isforholdene og begrensninger for flytt- og trekklei over isen, er ikke dokumentert.

Anleggsvei langs Røyrvatnet er med planendringssøknaden trukket lenger ned mot vatnet. Jordkabel for overføring av energi fra kraftverket skal følge anleggsveien. Etter

Fylkesmannens vurdering, vil endret trasé for anleggsveien bare marginalt redusere de negative konsekvensene for reindrifta.

Fylkesmannen vil i tillegg gjøre NVE oppmerksom på et viktig moment når det gjelder den samlede vurderingen av Nevervatnet kraftverk og konsekvenser for reindrifta. Duokta reinbeitedistrikt har på grunn av terreng og fjorder bare to tradisjonelle flyttleier for å komme til de østlige delene av reinbeitedistriktet (som utgjør om lag halvparten av distriktets areal), jf figur 1.

Figur 1 Flyttleier i Duokta reinbeitedistrikt. Blå sirkel markerer de eneste flyttleiene hvor man kan flytte rein til den østlige delen av reinbeitedistriktet.

Flyttleiene er til tider utfordrende å bruke da terrenget i området er bratt og ulendt. Begge flyttleiene vil bli berørt dersom Nevervatnet kraftverk blir bygd ut. Flyttleia ved Sørfjordvatnet vil i årene fremover være sterkt påvirket av anleggsvirksomhet i forbindelse med bygging av ny Salten transformatorstasjon med tilhørende oppgradering av vei og kraftledninger. Området er også rasutsatt.

Miljø, landskap og friluftsliv

For miljø fører ikke revidert forslag til særlig endringer i konsekvenser. Ytterligere reduksjon i restvannføring for Stigåga (nedstrøms sperredam i Kjølvikelva) vil imidlertid føre til en litt økt negativ konsekvens for miljøverdiene i bekkeløftene sammenlignet med opprinnelig omsøkte løsning. Minstevannføringen vil bli den samme, men det vil bli mindre vannføring de periodene det ikke er minstevannføring i forhold til opprinnelig søknad.

I forhold til landskap og friluftsliv, fører endringene i utbyggingsløsninger til litt mindre negativ konsekvens.

Konklusjon

For reindriftsinteressene vil endret utbyggingsløsning føre til noe mindre negative konsekvenser enn første utbyggingsløsning – og det gjelder hovedsakelig konsekvenser for flytt- og trekklei over isen på nordlige deler av Nevervatnet, og trekklei opp og ned fra Kjølvikdalryggen. Flytting av inntaksdam i Kjølvikelva fører til at oppdemt område med uttrygg is vil bli noe mindre. Men, utover dette kan Fylkesmannen vanskelig se at endringene medfører noen vesentlig forbedring av de negative konsekvensene for reindrifta:

- anleggsperioden vil bli den samme
- bygging av Nevervatnet kraftverk vil fremdeles bidra negativt til den samlede belastning for reinbeitedistriktet (inngrep og anleggsvirksomhet i hele reinbeitedistriktet) som er svært høy
- det vil fortsatt komme inngrep i forholdsvis uberørte områder

-
- det er ikke dokumentert hvilke konsekvenser tiltaket vil få for isforholdene i Kjølvikelva, på Nevervatnet og på Røyrvatnet
 - endringer i trasé for anleggsveien, vil bare marginalt redusere konsekvensene for reindrifta

Det er ikke skissert hvordan man skal sikre at reindriftas rett til å flytte med rein ikke hindres i anleggsperiode og driftsfase. Fylkesmannen mener inntaksdam med eventuelt reingjerde vil kunne bli en hindring for bruk av flyttleia i Kjølvikdalen. Videre mener vi det er sannsynlig at endringer i isforholdene på Nevervatnet og Røyrvatnet, vil få konsekvenser for flytting over isen. I anleggsperioden anser vi at flyttleiene i området ikke kan brukes.

På bakgrunn av dette, mener vi det ikke er grunnlag for å trekke innsigelsen fremmet til Nevervatnet kraftverk 28. juli 2016.

I forhold til miljøverdiene, vil endret utbyggingsløsning føre til en litt økt negativ konsekvens for miljøverdiene i bekkekløftene, og forsterke konklusjonen om at overføring av Kjølvikelva vil medføre store negative konsekvenser for naturmiljøet.

Med hilsen

Hill-Marta Solberg
fylkesmann

Monica A. Iveland
landbruks- og reindriftsdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:
Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland
Nordland fylkeskommune
Duokta reinbeitedistrikt
Sørfold kommune